

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

TÖÖANDJAD

Vabariigi Valitsus

kaja.kallas@riigikantselei.ee

riigikantselei@riigikantselei.ee

Meie 19.12.2022

Koopia:

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

riina.sikkut@mkm.ee

Kristjan.Jarvan@mkm.ee

info@mkm.ee

Rahandusministeerium

annely.akkermann@fin.ee

info@fin.ee

Riigikogu majanduskomisjon

majanduskomisjon@riigikogu.ee

Riigikogu rahanduskomisjon

rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Ettevõtjate pöördumine seoses kõrge elektri hinnaga

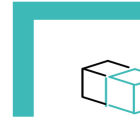
Lugupeetud Kaja Kallas!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Tööandjate Keskliit koos 19 ettevõtlusorganisatsiooniga (Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Masinatööstuse Liit, Eesti Elektroonikatööstuse Liit, Eesti Ehitusettevõtjate Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Puitmajaliit MTÜ, Eesti Trüki- ja Pakenditööstuse Liit, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit, Eesti Keemiatööstuse Liit, Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit, Eesti Hotellide ja Restoranide Liit, Eesti Plastitööstuse Liit, Eesti Mööblitootjate Liit, Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, Kagu-Eesti Puiduklaster, MTÜ Eesti Taristuehituse Liit, MTÜ Eesti Vee-ettevõtete Liit, Eesti Turbaliit, Eesti Spetsiaaltööriistatootjate Assotsiatsioon) pöörduvad Vabariigi Valitsuse poole ettepanekuga luua ajutised toetusmeetmed Eesti ettevõtetele kõrge elektri hinna hüvitamiseks. Ettevõtete toetamine on hetkel hädavajalik, sest paljud teised liikmesriigid on pakkunud ja pakuvad ka edaspidi ettevõtjatele toetusmeetmeid kõrge elektri hinnaga toime tulekuks.

Kui Eesti seda ei tee, väheneb siinsete ettevõtete, eelkõige töötleva tööstuse konkurentsivõime eksporditurgudel. Seda võimendab veelgi nõudluse kahanemine ja võimalik majanduslangus olulisemates sihtriikides. Eesti ettevõtete ja inimeste heaolu aga sõltub sellest kui edukalt meie ekspordivatel ettevõtetel läheb.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

TÖÖANDJAD

Eksportivate ettevõtete raskused võivad omakorda vähendada näiteks investeeringuid ja töökohtade arvu, mis vähendab ka riigi maksutuluseid ning suurendab riigi sotsiaalkaitsekulusid. Suuremate tööandjate raskused kanduvad kohe edasi nende töötajate toimetulekusse ja mõjutavad tarneahela kaudu ka väike-ettevõtete käekäiku.

Näiteks on nii Läti, Leedu kui Tšehhi töötanud välja spetsiaalsed toetusmeetmed energiantensiivsetele tööstusettevõtetele. Soome sai suvel riigiabiloat 687 miljoni euro suuruseks abipaketiks energiamahukatele ettevõtetele ja Rootsi 154 miljoni euro suuruseks abipaketiks põllumeestele tulenevalt eriolukorrast energiaturul. Läti on juba aasta alguses vähendanud võrgutasusid 50% ja Tšehhi valitsus võtnud 2023. aasta riigieelarves kanda kogu taastuvenegiatasu finantseerimise. Tšehhi valitsus on 2023. aastal otsustanud ettevõteteid energiakriisis toetada kokku 1,6 miljardi euroga, Leedu valitsus 2,5 miljardi euroga. Lisaks energiantensiivsete ettevõtete toetamisele kompenseerib Läti 50% kõigi ettevõtete elektrihinnast, mis ületab 16 senti kWh kohta.

Kui teised riigid otsivad võimalusi oma ettevõtete toetamiseks, siis Eesti äritarbijaid ootab lisaks abi puudumisele näiteks 1. jaanuarist ees võrgutasu tõus 13% ja taastuvenegiatasu kerkimine 10%. Silmakirjalik on ka valitsuse retoorika, et ettevõtjad peavad ise hakkama saama turutõrkest tingitud kriisiga, aga näiteks kodumajapidamisi, omavalitsusi ja sihtasutusi toetatakse.

Raha ettevõtete abistamiseks on seejuures riigil olemas. Näiteks riigi maksutulud kasvavad 2023. aastal prognoositavalt 1,7 miljardi euro võrra ja omanikutulud, sealhulgas riigile kuuluvatest energia- ja võrguettevõtetest võetav dividend, enam kui 100 miljoni euro võrra.

Ettevõtete konkurentsivõime tagamiseks teeme järgmised ettepanekud, mis eraldiseisvalt või kombineerituna aitavad lühiajaliselt leevendada kõrge elektrihinna mõju ettevõtete konkurentsivõimele.

Rõhutame, et ettevõtjad ei küsi rohkem kui hädavajalik selleks, et säilitada teiste riikide ettevõtetega võrdne konkurentsipositsioon.

Lisaks nendele ettepanekutele soovime valitsusel jätkata tööd elektribörsi Nord Pool hinnakujunduse reformi ja elektrihinna gaasil põhinevast tootmisest lahti sidumise nimel. Samuti tööd ELi heitkogustega kauplemise süsteemi reformi nimel, sest süsteem ei ole viimase kahe aasta jooksul stabiilselt ja ettenähtavalt toimunud ning on kõrge elektrihinna üks põhjustest.

Ettepanek 1: vabastada ettevõtjad ajutiselt elektri võrgutasu maksimisest

Sarnane toetusmeede kehtis ka 1. jaanuarist 31. märtsini 2022. aastal, kui riik hüvitas võrguettevõtjale äritarbijatelt võetava võrgutasu. Kuna selline meede on juba praktikas hästi toiminud ning sellega ei kaasnenud suurt halduskoormust, siis võiks sarnase meetmega jätkata ka edaspidi.

Samuti võib kaaluda lahendust, kus toetuse osakaal ei ole 100 protsenti, vaid näiteks 75 või 50 protsenti. Toetusmeede võiks kehtida vähemalt 2023. aasta jaanuarist kuni 2023. aasta märtsi lõpuni.

Ettepanek 2: vabastada ettevõtted taastuenergia tasust

Taastuenergia tasu vabastus võiks ettevõtetele kehtida kasvõi ajutiselt, näiteks 2023. aastal. Taastuenergia tootjatele hüvitatakse see summa riigieelarve kaudu.

Vabastuse tulemusena oleks elektri lõpphind ettevõtjale 2023. aastal 1,24 senti/kWh ning koos käibemaksuga 1,49 senti/kWh kohta odavam. Elingi andmetel on taastuenergia tasu suurus järgmisel aastal kokku ca 90 miljonit eurot. Kui eeldada, et näiteks tööstusettevõtjate elektritarbimine moodustab järgmisel aastal ca veerandi Eesti elektritarbimisest, siis oleks tööstusettevõtjate osa sellest ca 22,5 miljonit eurot.

Ettepanek 3: hüvitada ka ettevõtetele osa hinnalage ületavast elektrihinnast.

Kodumajapidamistele kehtib hüvitis osale teatud piiri ületavale elektrihinnale. Sarnast hüvitist tuleks laiendada ka ettevõtetele, kui selle asemel pole võetud muid meetmeid kahjuliku mõju leevendamiseks. Selline hinnalage ületava osa hüvitis on ettevõtetele kehtestatud ka näiteks Lätis.

Ettepanek 4: laiendada universaalteenust kõigile ettevõtetele

Praegune otsus võimaldada universaalteenusega liituda vaid kodumajapidamistel ja väike-ettevõtetel pole piisav. Keskmised ja suured ettevõtted moodustavad ligikaudu poole Eesti majandusest ja maksavad töötaja kohta rohkem makse kui teised ettevõtted kokku. Keskmiste ja suurte ettevõtete juures tehakse suurem osa innovatsioonist ja enamasti sõltub neist näiteks energia ning toidu varustuskindlus. Tööjõupuudus ja kiire inflatsioon on juba Eestisse investeerimise muutnud väga keeruliseks.

Valitsus peab investoritele ja ettevõtjatele andma selge signaali, et siia tasub investeerida ja oma tulevikuplaane teha. Seetõttu peame õigeks, et kuni pole kasutatud muid meetmeid erakorralise energiahinnatõusu leevendamiseks, tuleb universaalteenust laiendada kõigile ettevõtetele.

Kui Vabariigi Valitsuse hinnangul võiks toetusmeetmeid pakkuda üksnes osale ettevõtetest, siis oleme valmis kaasa mõtlema ja aitama täiendavate kriteeriumite selgitamisel, et abi jõuaks seda kõige rohkem vajavate ettevõtetele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Arto Aas, Eesti Tööandjate Keskliidu tegevjuht

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Pöördumisega on liitunud:

Eesti Toiduainetööstuse Liit

Eesti Trüki- ja Pakenditööstuse Liit

Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit

Kagu-Eesti Puiduklaster

Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit

Eesti Mööblitootjate Liit

Eesti Keemiatööstuse Liit

Eesti Masinatööstuse Liit

MTÜ Eesti Taristuehituse Liit

Eesti Spetsiaaltööriistatootjate Assotsiatsioon

Eesti Puitmajaliit MTÜ

Eesti Ehitusettevõtjate Liit

Eesti Elektroonikatööstuse Liit

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Eesti Hotellide ja Restoranide Liit

MTÜ Eesti Vee-ettevõtete Liit

Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit

Eesti Plastitööstuse Liit

Eesti Turbaliit

